

Finns förutsättningar för att ta en god skörd av ärter eller åkerbönor hävdar sig odling av eget proteinfoder väl. Ökade priser på inköpt proteinfoder och ständigt prishöjning på kvävegödselmedel gör att intresset för odlingen ökar. Nötkreatur som i allt högre utsträckning utfodras med hög andel majs aktualiserar också frågan.

Gott handlag. Det krävs gröna fingrar för att ta höga ärtskördar men då är det intressant att producera proteinfodret själv istället för att köpa in soja.

FOTO: HENRIK NÄTTERLUND

TEXT: JOHN DAHLBERG,
HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPET
RÄDGIVNING AGRI AB

Mycket majs i foderstaten ökar intresset för ärtodling

Med en liten majsandel i foderstaten kan det ökade proteinbehovet tillgodoses med protein från vallen genom ökad klöverandel eller tidigare skördar. Men med stora andelar majs i foderstaten kan odling av egna proteingrödor eller inköp av Expro, soja eller drank oftast vara enda sättet att tillgodose proteinbehoven. Är då odling av eget proteinfoder ekonomiskt intressant när sojapriset är högt?

Ersätter soja och korn

I beräkningen jämförs egen odling av en proteingröda med inköp av soja. Sojan är

välkänd av alla och har en ganska jämn prisbild oavsett var i landet du befinner dig. Andra aktuella proteinfodermedel som Expro från Karlshamn och drank från i huvudsak Norrköping varierar mer i pris på grund av frakten. Som egenproducerade proteinfodermedel jämförs ärter och åkerböna. I beräkningen likställs 1 kilo ärter med 0,5 kilo soja + 0,5 kilo korn, medan 1 kilo åkerböna likställs med 0,6 kilo soja + 0,4 kilo korn. Jämförelsen kan tyckas lite haltande eftersom proteinkvaliteten skiljer sig åt mellan inhemskt baljväxtprotein och soja. Men riktar vi in oss på majsfodersta-

ter kan avsaknaden av vallprotein gott ersättas med protein från ärter eller bönor.

2 700 kilo ärt eller 5 500 kilo korn?

Sojapriset varierade under sommaren 2008 från knappt 3 ända upp till 4 kronor per kilo. Priset i beräkningen är satt till 3:60 per kilo fritt gård. Spannmålspriserna har gått ner den senaste tiden, men priset på kornet är ändå satt till 1:50 i kalkylerna. Detta ger ett ärterpris på 2:55 kronor per kilo och 2:76 för åkerbönona.

Beräkningarna visar att vid en genomsnittlig kornskörd på 5 500 kilo per hektar,

Vi gör din växtodling lönsammare!

VÄDERSTAD

SF26

krävs en ärtskörd på minst 2 700 kilo per hektar för att odlingen ska vara intressant jämfört med inköp av soja och odling av korn med priserna ovan. Motsvarande skördenivå för åkerböna är 2 500 kilo per hektar.

Sänks priset på foderkornet med 20 öre, från 1:50 till 1:30, krävs ytterligare cirka 100 kilo högre skörd av ärt eller åkerböna för att kompensera prissänkningen. Höjs sojapriset med 20 öre från 3:60 till 3:80 krävs cirka 100 kilo lägre skörd av ärt eller åkerböna för att uppnå kompensation.

Höga skördar ett krav

Odlingen av ärter och åkerböner är idag så pass liten att det kan vara svårt att säga var gårdens skördepotential ligger för dessa grödor. En vägledning är att för ärter ligger SCBs tioårs-medelskörd över 2 900 kilo per hektar i Skåne, Blekinge, Kalmar, Östergötland och Uppsala län. På väldränerade fält med måttlig stenförekomst kan mycket väl en ärtgröda vara konkurrens-

Ersättningsmängder i foderstaten

1 kilo ärter ersätter:	0,5 kilo soja + 0,5 kilo korn
1 kilo åkerböner ersätter:	0,6 kilo soja + 0,4 kilo korn

Odla korn eller ärter/åkerböner avgör skördenivån

Gröda	Skörd (kg/ha)				
Korn	4 500	5 000	5 500	6 000	6 500
Ärt	2 200	2 450	2 700	2 900	3 150
Åkerböna	2 050	2 250	2 500	2 700	2 950

Vid en skördenivå på 5 500 kilo korn per hektar är det intressant att odla det egna proteinet i form av ärt om ärtskörden ligger över 2 700 kilo per hektar. För åkerböna krävs något lägre skördenivå, 2 500 kilo pga det högre proteininnehållet.

kraftig jämfört med t. ex. foderkorn. Men hänsyn måste tas till den större odlingsrisken med ärter.

För åkerböna finns inga normskördar eftersom odlingen är relativt begränsad. Däremot säger praktiska erfarenheter från stora odlingsdistrikt som Öster- och Västergötland att man mycket väl kan nå 2 700 kilo i skörd. Dock varierar skörden

mer och odlingsrisken får anses större än för ärter.

I områden där det är svårare att uppnå goda skördar av dessa grödor blir vallen ofta den konkurrensstarkaste proteingrödan. Att öka andelen rödklöver och lusern i vallen eller att ta tidigare vallskördar blir då det lättaste sättet att tillföra mer protein till foderstaten. ■

antti

Möt oss på
Elmia Lantbruk,
monter B05:30

**Ny tork-
anläggning!**

Svenska Antti
Eskilstunav. 34, 645 34 Strängnäs
Tel 0152-180 20, fax 0152-183 20
www.svenska-antti.se